

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (**I.rendű felperes címe**) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű, III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű és IV.rendű felperes neve (u.o.) IV. rendű felpereseknek - a Koncz Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Koncz Árpád ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (**I.rendű alperes címe**) I. rendű és a II.rendű alperes neve II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Csuka és Társa Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt alperesi beavatkozó neve (címe) az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2018. október 25. napján kelt 8.P.22.725/2011/191. számú ítélete ellen az I-IV. rendű felperesek részéről 192. sorszám, míg az alperes részéről 193. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

- az I-II. rendű felpereseket mint egyetemleges jogosultakat - valamennyi igény tekintetében a kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyásával - ápolás-gondozási díj címén megillető 10.000.000 forint kártérítés összegét 16.989.938 (Tizenhatmillió-kilencszáznolcvankilencezer-kilencszázharmincnyolc) forintra, a havi járadék összegét 100.000 forintról 181.764 (Száznolcvanegyezer-hétszázhatvanégy) forintra; háztartási kisegítés, többlet humán erő-ráfordítás címén megillető 2.900.000 forint kártérítés összegét 2.980.267 (Kétmillió-kilencszáznolcvanezer-kétszázhatvanhét) forintra, a havi járadék összegét 30.000 forintról 36.326 (Harminchatezer-háromszázhuszonhat) forintra; gyógyszer, gyógyhatású készítmény költsége címén megillető havi járadék összegét 2.000 forintról 2.553 (Kétezer-ötszázötvenhárom) forintra, a ruhakopás költsége címén megillető havi járadék összegét 7.000 forintról 7.250 (Hétezer-kétszázötven) forintra; rehabilitáció költsége címén megillető kártérítés összegét 3.000.000 forintról 3.192.000 (Hárommillió-százkilencvenkettőezer) forintra; rehabilitációra történő közlekedés címén megillető 600.000 forint kártérítés összegét 640.613 (Hatszáznegyvenezer-hatszázötvenhárom) forintra, a havi járadék összegét 2.000 forintról 2.646 (Kétezer-hatszáznegyvenhat) forintra; rehabilitációra történő kíséret címén megillető 1.000.000 forint kártérítés összegét 1.085.836 (Egymillió-nolcvanötezer-nolcszázharminchat) forintra, a havi járadék összegét 19.000 forintról 19.056 (Tizenkilencezer-ötvenhat) forintra emeli fel;
- személyenként az I-IV. rendű felpereseket megillető 300.000 forint perköltség helyett az I. rendű alperes az I. rendű felperes részére 450.000 (Négyszázötvenezer) forint plusz áfa összegű, a II. rendű felperes részére 350.000 (Háromszázötvenezer) forint plusz áfa összegű, a III. rendű felperes részére 700.000 (Hétszázezer) forint plusz áfa összegű, a IV. rendű felperes részére 250.000 (Kétszázötvenezer) forint plusz áfa összegű, míg egyetemlegesen az I-II. rendű felperesek részére további 200.000 (Kétszázezer) forint plusz áfa összegű

perkötség fizetésére köteles.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-II. rendű felpereseknek 150.000 (Százötvenezer) forint plusz áfa összegű, a III. rendű felperesnek 75.000 (Hetvenötezer) forint plusz áfa összegű, míg a IV. rendű felperesnek 25.000 (Huszonötezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 790.700 (Hétszázkilencvenezer-hétszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I-II. rendű felperesek a III-IV. rendű felperesek szülei. Az I. rendű felperesnek 1993-ban 7 hetes terhességi korban spontán vetélése volt, 1994-ben egészséges gyermeket szült császármetszéssel, 2002-ben pedig ikermagzatokkal vetélt a 23. terhességi héten. A perbeli terhességével kapcsolatos ellenőrzésekre az I. rendű alperesi kórházba járt az I. rendű alperes alkalmazottjához, ...-hoz. Az I. rendű felperes 2006. július 12. napján hajnalban alhasi görcsös fájdalom miatt jelentkezett az I. rendű alperes szülészeti-nőgyógyászati ambulanciáján, az ellátó felvetette a húgyúti infekció gyanúját. A terhesgondozási könyvében szereplő bejegyzés szerint ekkor méhszája zárt volt. Az I. rendű felperest otthonába bocsátották, azonban panaszai nem enyhültek, ezért 2006. július 12. napjáról 13. napjára virradó éjszakán ismételtelen megjelent az I. rendű alperesnél. Az I. rendű alperes rögzítette, hogy a magzat medencevégi fekvésben helyezkedik el, a szűken ujjnyi méhszáj kifejtődőben van, a burok áll. Az I. rendű alperes - figyelemmel a veszélyeztető anamnézisre is - úgy döntött, hogy a ... Klinikájára irányítja az I. rendű felperest. Ide 2006. július 13. napján hajnalban vették fel, ahol akut tokolízist kezdtek és szteroid profilaxist alkalmaztak. A terhesség megtartására irányuló erőfeszítések eredménytelenek voltak, ezért reggel 7:35 órakor a III. rendű felperes koraszülöttként jött világra, a feljegyzések szerint gátvédelem nélkül, koponyatartásban. A megszületését követően az ürülő magzatvíz is méhürben elszenvedett fertőzésről tanúskodott. A III. rendű felperes így 23. hetes magzati korban 500 grammnál alig nagyobb súllyal született, jelenleg mentálisan retardált, epilepsziás görcsei vannak, mikrokefál és többek között a négy végtagra kiterjedő spasztikus parézissel küzd. Agyi károsodásai alapvetően abból fakadnak, hogy extrém éretlen korban született, a koraszülés és a magzati szervek károsodásának kiváltó tényezője lehetett a terhességgondozás időszakában méhen belül elszenvedett fertőzés.

Az I-IV. rendű felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték az I. rendű alperes kötelezését. Sérelmezték, hogy az I. rendű alperes az I. rendű felperest 2006. július 12. napján nem vette fel a kórházba, hanem szakmai szabályszegést elkövetve otthonába bocsátotta. Állításuk szerint a 2006. július 12-ei éjszakai ismételt jelentkezés során meg kellett volna kezdeni a terhesség megtartására irányuló gyógyszeres kezelést, a méhüri fertőzés ellátását, a terhes és a magzat állapotának pontos felmérését célzó diagnosztikus lépéseket. Az I. rendű alperes későn irányította az I. rendű felperest a ... szakirányú osztályára. Álláspontjuk szerint a július 12-ei, illetőleg 13-ai I. rendű alperesi tevékenység elvette, illetőleg csökkentette az esélyét annak, hogy a III. rendű felperes későbbi terhességi korban, érettebb koraszülöttként, vagy esetlegesen egészséges

újszülöttként jöjjön világra. Hivatkoztak arra is, hogy az I. rendű felperes terhességgondozása sem folyt megfelelően, ugyanis nem derült fény arra a méhúri fertőzésre, amelynek szerepe volt a koraszülés kiváltásában. Az I. rendű alperes nem írta elő a hüvelyi váladék trimeszterenkénti mikroszkópos vizsgálatát, nem tett meg mindent a fertőzés megelőzése érdekében.

Az I. rendű alperes és beavatkozója a kereset elutasítását kérték. Hivatkozásuk szerint az I. rendű felperes terhességgondozását nem az I. rendű alperes végezte. Kiemelték, hogy a hüvelyi váladék trimeszterenkénti vizsgálata a szakma nem általánosan elfogadott elve, ugyanis gyakori jelenség a megfelelő kezelés utáni visszafertőződés. Az I. rendű felperes gondozatlan terhes volt, nem tett meg mindent annak érdekében, hogy rendszeresen jelentkezzen a terhességét gondozó orvosánál, ellátatlansága saját terhére róható, bekövetkezett kárát saját maga idézte elő. Állításuk szerint 2006. július 12. napján hajnalban az I. rendű felperest nem kellett a kórházba felvenni, ellátása megfelelő volt, a kezelőorvos által előírt Augmentin terápia a szakmai szabályokkal összhangban történt, nem róható az I. rendű alperes terhére, hogy a felírt gyógyszert az I. rendű felperes nem vette be. Kiemelték: a szteroid terápia és a tokolízis alkalmazása a terhesség korára figyelemmel szakmailag nem lehetett indokolt, a hatályos protokoll csak a 24. terhességi héttől írta azt elő.

Az elsőfokú bíróság a pert - elállás folytán - a II. rendű alperessel szemben megszüntette.

A Fővárosi Ítéletábrla a 7.Pf.21.216/2016/6. számú jogerős közbenső ítéletével a Fővárosi Törvényszék 8.P.22.725/2011/123. számú közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az I. rendű alperes kártérítési felelősségét a III. rendű felperes koraszülöttségéből eredően az I-IV. rendű felpereseket ért károkért állapította meg; egyúttal az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolását az I-IV. rendű felperesi fellebbezésben érintett részében a jogerős közbenső ítélet indokolásában foglaltak szerint módosította.

A kereset összegszerűsége tárgyában folytatódó eljárásban az I-IV. rendű felperesek végleges keresetükben nem vagyoni kártérítés címén az I. rendű felperes javára 7.000.000 forint, a II. rendű felperes javára ugyancsak 7.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 17.000.000 forint, míg a IV. rendű felperes részére 4.000.000 forint és járulékai megfizetésére kérték az I. rendű alperes kötelezését. Az I-II. rendű felperesek egyetemleges vagyoni kárigényüket mindösszesen 26.661.024 forintban jelölték meg ápolás-gondozás, háztartási kisegítés, közlekedés és kíséret, kórházi bennfekvések során fizetett szállásdíj, gyógyszer és gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök, ruhakopás, valamint rehabilitációs költségek, rehabilitációs kezelésekre történő közlekedés és kíséret többletköltsége címén, míg a jövőre nézve járadékigényüket 2018. szeptember 1-től mindösszesen havi 315.145 forintban terjesztették elő. Az I. rendű felperes jövedelemvesztés megtérítése iránt is érvényesített, lejárt igényét 13.020.530 forintban jelölte meg, havi járadékigényét 171.839 forintban.

Az I. rendű alperes és beavatkozója a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg nem vagyoni kártérítés címén az I-II. rendű felperesek részére személyenként 7.000.000 forintot, a III. rendű felperes részére 17.000.000 forintot, a IV. rendű felperes részére 4.000.000 forintot és ezen összegek után 2006. július 13. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy az I-II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak fizessen meg

- 1) 10.000.000 forintot és annak 2012. október 15. napjától számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig havi 100.000 forintot (ápolás-gondozás díja),

- 2) 2.900.000 forintot és ennek 2013. augusztus 6. napjától a kifizetés napjáig számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától minden hónap 10. napjáig véghatáridő nélkül havi 30.000 forintot (háztartási kisegítés, többlet humán-erő ráfordítás),
- 3) 509.892 forintot és ennek 2011. október 29. napjától számított kamatait (orvosi ellátásokból fakadó közlekedési és kíséret többletköltség),
- 4) 171.000 forintot és ennek 2007. március 31. napjától a kifizetésig számított kamatait (kórházi bennfekvések során fizetett szállásdíj),
- 5) 370.919 forintot és ennek 2012. augusztus 6. napjától számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig havi 2.000 forintot (gyógyszer, gyógyhatású készítmények költségei),
- 6) 49.059 forintot és ennek 2009. szeptember 4. napjától a kifizetés napjáig számított kamatait (fejlesztőeszközök és játékok költsége),
- 7) 673.500 forintot és ennek 2014. február 5. napjáig számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától véghatáridő nélkül havi 7.000 forintot minden hónap 10. napjáig (ruhakopás költsége),
- 8) 3.000.000 forintot és ennek 2012. március 16. napjáig számított kamatait, valamint 2017. március 1. napjától a jövőre nézve véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 65.550 forintot (rehabilitáció költsége),
- 9) 600.000 forintot és ennek 2012. december 16. napjáig számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától a jövőre nézve véghatáridő nélkül havi 2.000 forintot minden hónap 10. napjáig (rehabilitációra történő közlekedés költsége),
- 10) 1.000.000 forintot és annak 2012. december 16. napjáig számított kamatait, valamint havi 19.000 forintot 2018. szeptember 1. napjától véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig a jövőre nézve (rehabilitációra történő kíséret költsége).

Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek jövedelemvesztés címén a 2018. augusztus 31. napjáig tartó időszakra összesen 13.020.530 forintot és ennek 2014. február 5. napjától a kifizetés napjáig számított kamatait, valamint 2018. szeptember 1. napjától a jövőre nézve minden hónap 10. napjáig véghatáridő nélkül havonta 171.839 forintot. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek fejenként 300.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint az eljárásban felmerült 1.500.000 forint illeték és 1.156.694 forint szakértői díj az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a III. rendű felperes állapota végleges, abban érdemi javulásra számítani nem lehet. Koraszülöttségéből eredő neurológiai károsodása maradandó, magatehetetlen állapota szinte 24 órás felügyeletet igényel, amely teljesen átalakította a család korábbi harmonikus, kiegyensúlyozott életét. Szülei az I-II. rendű felperesek megfáradtak, korábbi személyiségjegyeik torzultak, gondolataikat döntő részben a III. rendű felperesről történő gondoskodás és a bizonytalanságérzet határozza meg. A IV. rendű felperes pszichológiai vizsgálata is feltárt olyan adatokat, amelyek összefüggésbe hozhatók azzal, hogy szüleivel kevesebb kapcsolatot tartott és tart, amely tanulmányainak ívére is rányomta a bélyegét. Összességében úgy ítélte meg, hogy pszichés értelemben az I-II. rendű felperesek életminőségében közepesen súlyos elnehezülés következett be, míg a IV. rendű felperes vonatkozásában közepes, enyhe súlyosságú életminőségi romlást eredményezett testvére családba érkezése, illetőleg ellátása. Úgy foglalt állást, hogy az I-IV. rendű felperesek által követelt nem vagyoni kárigények arányosak, összhangban vannak az általuk elszenvedett nem vagyoni hátrányokkal és az egyszerűsített bírói gyakorlattal, így ezen a címen a kereset szerint marasztalta az I. rendű alperest.

Az I-II. rendű felperesek által ápolás-gondozás címén előterjesztett igényt eltúlzottnak találta, mert

ugyan helyesen választották meg viszonyítási alapnak a szakképzett bérminimum óraszám szerint meghatározott mértékét, azonban figyelembe kell venni, hogy egy egészséges gyermek ellátása az első három év során mindenképpen hangsúlyos ellátást és átlagon felüli többletgondoskodást igényel, és ez a helyzet az iskolás korig sok esetben csak részben válik könnyebbé azáltal, hogy egy gyermek intézményi ellátása 3 éves korától már tipikusan megtörténik. Így az első hat évre kalkulált összeg felét, 4.000.000 forintot tartotta az elsőfokú bíróság az alperesre áthárítható indokolt költségnek. A 12 éves korig terjedő ezt követő időszakra pedig a követelt összeg 3/4 részét, 10.000.000 forintot ítelt meg, tekintettel arra, hogy a gyermek ekkortól készségfejlesztő általános iskolába járt, amely segítséget jelentett a család számára. Értékelte azt a körülményt is, hogy bár a gyermek neurológiai státusza érdemben nem javult, a napi rutin is fokozatosan kialakult, amely a többletgondoskodás terén is valamilyen szintű könnyebbséget kellett, hogy jelentsen. A jövőre nézve mérlegeléssel havi 100.000 forint járadékigényt talált ezen a címen megalapozottnak. Tekintettel volt arra, hogy a követelt havi 181.764 forintos igénynél a garantált bérminimum havi mértéke alacsonyabb; továbbá arra is, hogy az I. rendű felperes ápolási díjban részesül, ugyanakkor figyelembe vette azt is, hogy az ápolás díj mértékét az I. rendű felperes a jövedelemvesztés kiszámításakor is figyelembe vette. Tíz év távlatában nem tartotta eltúlzottnak a háztartási kisegítés címén érvényesített igényt sem. Mivel az igény összecsúszása a minimálbér óraszámra vetített mértéke ismeretében sem számítható ki pontosan, annak havi indokolt mértékét 30.000 forintban határozta meg azzal, hogy a 10 évre vetített, hozzávetőlegesen 3.000.000 forintos igény havonta ugyanilyen mértékű többletköltségnek felel meg. A közlekedési és közlekedési kíséret többletköltsége vonatkozásában a kereset szerint marasztalta az I. rendű alperest, a jövőre nézve mérlegeléssel havi 50.000 forint többletköltséget tartott indokoltnak. Kiemelte: szakértői véleménnyel alátámasztott tény, hogy a III. rendű felperes étkeztetése pépesítést igényel, ezért abból szükségszerűen fakad a ruhák többszöri mosásának igénye, és a szennyeződésből fakadóan adódó többletköltségek is elfogadhatóak, akárcsak az, hogy egy évig az I. rendű felperesnek a kisgyermek kísérése miatt szállásról kellett gondoskodnia vidéki anyaszállón, illetőleg albérletben. Úgy foglalt állást: a III. rendű felperes állapotából fakadóan a felperesek által igényelt gyógyszerek, gyógyhatású készítmények többletköltségének megtérítésére irányuló igény is megalapozott, akárcsak a részére szükséges speciális fejlesztőeszközök és játékok költsége. Utalt arra is, hogy a ruhakopás tekintetében előterjesztett igény nem jelenti a károk kétszeri értékelését, az nincs összefüggésben a háztartási többletköltség vonatkozásában előterjesztett igények jellegével. A szakértői vélemény alapján úgy foglalt állást, hogy a rehabilitációs kezelések nem csak a gyermek 4 éves koráig, hanem az állapota szinten tartása miatt ezt követően is indokoltak, ezért teljes mértékben elfogadta a rehabilitációs költség címén előterjesztett keresetet, így az ezzel összefüggésben felmerülő közlekedési és kíséret többletköltségének megtérítésére irányuló igényt is. Jövedelemvesztés címén a kereset szerint marasztalta az I. rendű felperes javára az I. rendű alperest. A perköltség viselésének mértékéről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 81. § (1) bekezdése szerint határozott azzal, hogy a per tárgyának értékéhez képest az I-IV. rendű felperesek 90%-ban lettek pernyertesek.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind az I-IV. rendű felperesek, mind az I. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő.

Az I-IV. rendű felperesek ápolás-gondozás, háztartási kisegítés, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, ruhakopás, rehabilitáció költsége, rehabilitációra történő közlekedés költsége, valamint a rehabilitációra történő kíséret költsége címén a keresetüknek teljes egészében helyt adó döntés meghozatalát kérték. Az elsőfokú perköltség összegét az I-IV. rendű felperesek javára a fellebbezésben megjelölt összegre kérték felemleni.

Az ápolás-gondozás, humán-erő ráfordítás kapcsán elfoglalt elsőfokú bírói állásponttal szemben kiemelték, hogy a minimálbér a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér legkisebb havi összegét jelenti, ez a legalacsonyabb összeg, amelyért jogszabály alapján ... munka végezhető, így az eltúlzottnak minősítése az elsőfokú bíróság részéről megalapozatlan, ebben a kérdésben nincs helye bírói mérlegelésnek. A bizonyítási eljárás során ugyanis bizonyítást nyert, hogy a III. rendű felperes egészségi állapota, ellátása mennyi időt vesz igénybe, hány óra többlet humán-erő ráfordítást kellett az I-II. rendű felpereseknek egymást felváltva nyújtaniuk. Erre tekintettel nem volt jogszabályi lehetősége az elsőfokú bíróságnak arra, hogy a kéresemény idején hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítésként határozza meg a kártérítés összegét, ugyanis mind az időintervallumok, mind a tevékenységek, mind az óraszámok, mind az indokoltság, mind pedig a számítási alap részletesen levezetésre és bizonyításra került. Kiemelték, hogy az I-II. rendű felperesek kizárólag a többlettevékenység ellenértékét igényelték. Külön választották az iskolai és nem iskolai időszakot, megjelölve és levonva azokat a tevékenységeket, amelyek elvégzése alól az I-II. rendű felperesek mentesülnek a speciális iskola által. A tanítási napok vonatkozásában két órát levonásba helyeztek a szülők által végzett ápolás-gondozási többlet humán-erő ráfordításból, így azzal, hogy az elsőfokú bíróság ezt külön figyelembe vette és levonást eszközölt az iskolában töltött időre, kétszeresen értékelte ezt a tény. A háztartási kisegítés, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, ruhakopás, rehabilitáció, rehabilitációra történő közlekedés és kíséret költsége kapcsán sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére a régi Ptk. 359. §-ának (1) bekezdését alkalmazta, hogy a kár mértéke az adott esetben meghatározható volt; a felperesek nagy pontossággal mutatták ki felmerült kárukat, így jogszabályellenesen alkalmazta a kivételes esetekre szánt általános kártérítés jogintézményét. A perköltség megállapításával összefüggésben kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem a régi Pp. 81. § (2) bekezdése alapján marasztalta az általa is túlnyomó részben pernyertesnek ítélt I-IV. rendű felperesek javára az I. rendű alperest.

Az I. rendű alperes fellebbezése ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányult. Az I-II. rendű felperesek javára a nem vagyoni kártérítés mértékét elsődlegesen 5.500.000 forintra, másodlagosan 6.000.000 forintra, a III. rendű felperes javára 14.000.000 forintra, másodlagosan 15.000.000 forintra, a IV. rendű felperes tekintetében pedig elsődlegesen 3.000.000 forintra, másodlagosan 3.500.000 forintra kérte leszállítani, tekintettel arra, hogy azok összegét az elsőfokú bíróság a kéreseménykori ár- és értékviszonyokhoz képest eltúlzott összegben állapította meg. A háztartási többlet humán-erő ráfordítással összefüggésben előadta, hogy álláspontja szerint a gyermek ruhái együtt moshatók a család többi tagjának ruhájával, többletidő fordítást nem jelent. Kifogásolta, hogy az I-II. rendű felperesek nem jelölték meg, hogy mely alapértékekhez képest számolják többletként az 1, illetőleg 1,5 órát, hiszen az egészséges gyermek számára is időráfordítással jár a főzés. Eltúlzott és iratellenes a felperesi igény ahhoz képest is, hogy a III. rendű felperes 2012. szeptember 1-től 2014. július 13. napjáig két tanéven keresztül a iskolában étkezett, ezzel kapcsolatban sem pépesítés, sem mosogatás, sem takarítás nem merült fel, ezért a gyermek 2-3 órás háztartási kisegítés időszükségletét fél órában kérte meghatározni, 3 éves kortól pedig napi 1 órában. Így a marasztalás összegét a III. rendű felperes 3 éves koráig terjedő időre 69.820 forintra, az ezt követő időszakra 1.903.220 forintra, a járadék összegét mérlegeléssel havi 20.000 forintra kérte leszállítani. Másodlagosan kérte, hogy az iskolában töltött időszakra utasítsa el az I-II. rendű felperesek ezen a címen érvényesített keresetét, míg az I. rendű alperes marasztalását 1.358.978 forintra, a járadék összegét havi 15.000 forintra szállítsa le. A közlekedés és a közlekedési kíséret többletköltsége kapcsán vitatta, hogy a III. rendű felperes szállításához 2 éves koráig kísérő volt szükséges, és vitatta, hogy az I-II. rendű felperesek bizonyították volna, hogy valóban kísérővel szállították a III. rendű felperest. Másodlagosan a felperesi igényt mérlegeléssel

annak 50%-ára, 254.946 forintra kérte leszállítani. Egyrészt 2 éves korig az indokoltság hiánya, másrészt pedig a káreseménnyel összefüggésbe nem hozható igények okán. A gyógyszerek, gyógyhatású készítmények többletköltségét mérlegeléssel 20%-kal, 296.735 forintra kérte csökkenteni a lejárt járadék tekintetében, míg a jövőbeni járadék összegét havi 1.600 forintra, tekintettel arra, hogy a felperesek a 2006-2011 közötti időszakra a 2011-2017 közötti időszak áraiból indultak ki. Álláspontja szerint a ruhakopás többletköltsége címén érvényesített igény mesterkélt, semmilyen valós többletet nem jelenthet egy egészséges gyermekhez képest az I-II. rendű felperesek igénye, a gyermek előbb női ki ugyanis a ruháit, minthogy mosásban használhatatlanná válna, így az ezen a címen előterjesztett igényt elutasítani kérte.

Az I-IV. rendű felperesek és az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla az ellenérdekű fél fellebbezésében foglaltaknak ne adjon helyt.

Az I-IV. rendű felperesek fellebbezése túlnyomórészt megalapozott, az I. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek korlátai között bírálta felül [régi Pp. 253. § (3) bekezdés], és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével azonban az ápolás-gondozás, háztartási kisegítés, a gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, a ruhakopás, a rehabilitáció, a rehabilitációra történő közlekedés és kíséret többletköltsége tekintetében nem mindenben értett egyet.

Az elsőfokú ítélet nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezéseit valamennyi felperes tekintetében az I. rendű alperes támadta és arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a káreseménykori ár- és értékviszonyokhoz képest eltúlzott összegben állapította azt meg. Kétségtelen, hogy a nem vagyoni kártérítési igény elbírálása során a bíróságnak a személyi sérelem súlyát, következményeit, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más hasonló ügyekben hozott döntéseit kell értékelnie. A nem vagyoni sérelmek kompenzálására alkalmas összeg meghatározása minden esetben az adott ügy sajátosságainak figyelembevételén alapuló mérlegeléssel történik. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában rögzítettek szerint a nem vagyoni károk vagyoni mércével megmérhetetlenek, így a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát. A nem vagyoni károknak pénzbeli egyenértékük voltaképpen nincs is, így azok szoros értelemben vett megtérítéséről nem is lehet szó. A pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett - személyiségi jogi - sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt. Nem jogellenes, hanem szükséges a kár bekövetkeztekori ár- és értékviszonyok figyelembevétele, tekintettel arra is, hogy a kártérítés nagysága szükségszerűen becslésen alapul, amelynek objektív mércéje nincs, s annak meghatározásában érvényesülnie kell az AB határozatban is rögzített józanság és mértéktartás követelményének.

A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása az elsőfokú bíróság mérlegelésétől függött, amelynek során figyelembe vette a káresemény bekövetkezésekor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a hasonló nem vagyoni károkat elszenvedő károsultak részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét is. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint a kellő mértéktartással, helyesen elvégzett mérlegelés alapján az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege nem mutat aránytalanságot, ezért felülmérlegelésre, és az I-IV. rendű felpereseket megillető kártérítés összegének leszállítására nem volt indok.

A vagyoni kártételekkel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza, hogy az ápolási-gondozási, háztartási kisegítő munkának a kártérítés alapjául szolgáló időszükséglete helyesen úgy határozható meg, ha elkülönül az ép, egészséges gyermek gondozásával, ápolásával felmerülő időszükséglet és a beteg gyermek ápolásával, gondozásával együtt járó többletidő. A Fővárosi Ítéltábla emellett utal arra is, hogy az ápolási-gondozási, háztartási kisegítési tevékenységek időszükségletének meghatározása az I-II. rendű felperesek előadása, a tanúk vallomása, az igazságügyi orvosszakértő véleménye mellett az általános élettapasztalatra, a bírói gyakorlat során ismertté vált tényekre támaszkodó mérlegeléssel történhet, ugyanis nincsenek olyan objektív adatok, amelyek alapján egyértelműen megállapítható lenne, hogy mennyi időt vesz igénybe egy egészséges gyermek gondozásával kapcsolatos munka elvégzése. A viszonyítás során a bázisadatot és a beteg gyermek(ek) ellátásával felmerülő többlet munkaidő ráfordítás mértékét egyaránt mérlegeléssel kell meghatározni. Az I-II. rendű felperesek részletekbe menően kimunkálták és levezették, hogy egy egészséges gyermekhez képest a III. rendű felperes ápolásával, gondozásával összefüggésben - a gyermek egyes fejlődési szakaszaiban - milyen tevékenységek elvégzése, milyen mértékű többletidővel jár együtt. Az I. rendű alperes érdemben egyik többlettevékenység felmerültét, illetőleg annak időszükségletét sem cáfolta, az I. rendű alperes állításával szemben nem vitatható, hogy egy, a nap 24 órájában ápolásra-gondozásra szoruló gyermek élete minden szakaszában, így 0-2 éves kora között is mind mennyiségében, mind minőségében más jellegű ápolási-gondozási tevékenység elvégzésére szorul, mint egészséges társai. Nem merül fel ésszerű kétely a tekintetben, hogy egy újszülött egészséges gyermek szoptatási idejéhez, illetőleg egy 1-2 éves egészséges gyermek etetési idejéhez - 30 perc - képest a III. rendű felperest 30 perccel tovább tartott szoptatni, illetőleg 1-2 éves kora között etetni, ahogy az sem vonható kétségbe, hogy egy egészséges gyermek 1-2 éves kora között nem szorul napi 30 perc speciális értelmi fejlesztésre. A speciális értelmi fejlesztés, és a közé, hogy a szülők ebben az életkorban együtt játszanak egészséges gyermekükkel, nem tehető egyenlőségjel. Az általános élettapasztalattal ugyancsak egybevágh, hogy egy magatehetetlen, mind a négy végtagjára lebénult 1-2 éves gyereket 5 perccel tovább tart felöltöztetni, mint az egyébként 5 perc alatt felöltöztethető egészséges társát. Az I. rendű alperes állításával szemben az I-II. rendű felperesek nem azt állították, hogy egy 2-3 éves egészséges gyermek napi ötszöri étkezése 50 percet vesz igénybe, hanem azt, hogy a már közel önállóan étkező gyermek mellett a gondozó napi 50 percét emésztí fel, hogy az étkezésben segít a gyermeknek. Ehhez mérten pedig a III. rendű felperes étkeztetése az előbbi 50 percen felül vesz igénybe 5x35 percet, amely időintervallum nem eltúlzott, a mindennapi élettapasztalat alapján alappal nem vonható kétségbe.

Mindebből viszont az is következik, hogy az elsőfokú bíróság alappal nem csökkenthette volna az ápolás-gondozás többletköltségét a felére azon az alapon, hogy egy egészséges gyermek ellátása az első 3, illetőleg 6 évben mindenképpen hangsúlyos ellátást, az átlagon felüli többletgondoskodást igényel, ugyanis a III. rendű felperes ápolása-gondozása éppen az egészséges gyermekek által ebben az életkorban igényelt hangsúlyos ellátásához - mint bázisadathoz - képest jelentkezik többletfeladatként, így többletköltségként. Nem értékelhető a károkozó I. rendű alperes javára az a körülmény sem, hogy az I-II. rendű felperesek az ápolási-gondozási teendőik elvégzésében rutint szereznek, és esetlegesen gyorsabban elvégzik azokat, figyelembe véve azt, hogy a szülők választhatnák azt is, hogy részben vagy egészben szakképzett ápolóra bízzák gyermekük ápolását-gondozását; amennyiben az ápolást nem a szülők végeznék, az I. rendű alperesnek az igénybe vett szakápoló munkadíjához igazodó kártérítést kellene fizetnie (BH2017/3/92.). Az ápolás-gondozás többletköltsége meghatározása során az elsőfokú bíróság megalapozatlanul vette figyelembe csökkentő tényezőként azt a körülményt is, miszerint a III. rendű felperes 2 tanév erejéig készségfejlesztő általános iskolába járt, ugyanis az I-II. rendű felperesek az ezen a címen

előterjesztett igényük meghatározásánál a 2012. szeptember 1. - 2014. június 15. közötti időszakra az iskolában töltött napi 4 órából 2 órát figyelembe vettek, és levonták az ápolás-gondozás többlet időszükségletéből, mert ebben az időkeretben valóban nem a szülők, hanem az iskola alkalmazottai látták el a III. rendű felperes ápolását-gondozását. Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben az I. rendű felperes javára folyósított ápolási díjat az I. rendű felperes nem a jövedelemvesztés címén előterjesztett igénye érvényesítése során számolta el, hanem az ápolási-gondozási többletköltség kapcsán vette azt figyelembe, amely miatt a garantált bérminimum összege alapulvételével kimunkált összeg nem csökkenthető. Az elsőfokú bíróság tévedett abban is, hogy az I-II. rendű felperesek igénye azért eltúlzott, mert a garantált bérminimum összege 2018-ban havi 138.000 forint volt, ugyanis a minimálbér volt ennyi, míg a garantált bérminimum összege helyesen havi 180.500 forint volt. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a garantált bérminimum a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben, teljes munkaidőben foglalkoztatott bérminimumára vonatkozik, ugyanakkor az I-II. rendű felperesek nem csak munkanapokon, és nem feltétlenül napi 8 órában végeznek ápolási-gondozási munkát. Nincs elvi akadálya annak, hogy a garantált bérminimumból képzett órabér alapulvételével az ápolást-gondozást végző szülők javára a garantált bérminimum havi összegét meghaladó ápolási-gondozási többletköltség kerüljön megállapításra.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az I-II. rendű felperesek fellebbezésének helyt adva az I-II. rendű felpereseket mint egyetemleges jogosultakat ápolási-gondozási díj címén megillető 10.000.000 forint kártérítés összegét 16.989.938 forintra, a havi járadék összegét 100.000 forintról 181.764 forintra emelte fel.

Az I. rendű alperes fellebbezésben kifejtett álláspontjával szemben a perben feltárt adatok, a kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleménye alátámasztotta, hogy az I-II. rendű felperesek egy egészséges gyermekhez képest milyen mértékű többlettevékenységet végeznek el a III. rendű felperes mellett a háztartási teendők, a főzés, mosás terén, amely tevékenységek a speciális fejlesztő iskolában töltött 2 tanév alatt is felmerültek. Ugyancsak szakértői véleménnyel alátámasztott tény, hogy a III. rendű felperes egészségi állapota indokolta, hogy őt a szülei az orvosi vizsgálatokra gépjárművel szállítsák, így ennek a szakértő által is visszaigazoltan nem eltúlzott költségét, az I-II. rendű felperesek megalapozottan érvényesíthetik a károkozó I. rendű alperessel szemben. Az I. rendű alperes a szakértői véleményben foglaltakkal, és az általános élettapasztalattal szemben megalapozatlanul vitatja, hogy a III. rendű felperes mellett mindenképpen szükség van egy kísérőre a közlekedés során, aki a gépjárműbe beteszi a III. rendű felperest, vezeti a gépjárművet, illetőleg az autóból kiveszi, és az egyes orvosi vizsgálatokra beviszi a gyermeket. Az előzőekben már kifejtettek szerint nincs jelentősége annak sem, hogy ez a kísérő az I. rendű felperes, a II. rendű felperes, vagy más, harmadik személy. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy az adott esetben az I-II. rendű felperesek nem arra tekintettel érvényesítettek igényt, mert a gépjárműben a vezető mellett még egy kísérő jelenlétét indokolná a III. rendű felperes egészségi állapota.

Az I. rendű alperes állításával szemben az I-II. rendű felperesek azokhoz a szakorvosi megjelenésekhez, kórházi tartózkodásokhoz kapcsolódó közlekedési, illetőleg látogatási költségeket érvényesítették, amelyek a III. rendű felperes I. rendű alperesnek felróható egészségi állapotával okozati összefüggésben merültek fel, amelyek indokoltságát a 176. sorszámú szakvélemény kiegészítés is alátámasztotta.

Az I. rendű alperes által sem vitatottan a II. rendű felperes egészségi állapota által szükségessé vált gyógyszerek, gyógyhatású készítményeknek a 2011-2017. évi számlákkal alátámasztott beszerzések költségének átlagából számolt 2006-2011. évek közötti beszerzések 98.605 forint összege a más hasonló perekben kialakult gyakorlat figyelembevételével sem tekinthető eltúlzottnak, erre az

időszakra számla hiányában is elfogadható, hogy annak költségét a károkozó I. rendű alperes viselje, ebben a keretben az I. rendű alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem szolgáltatott kellő alapot.

A III. rendű felperes önállóan nem képes étkezni, nem szobatiszta, erre tekintettel a szakértő is visszaigazolta, hogy mindez az I-II. rendű felperesek részére többletteleendőket jelent a mosás terén, ami maga után vonja a gyermek ruházatának gyorsabb elhasználódását, ezért a III. rendű felperes részére az egészséges kortársaihoz képest több ruhát kell vásárolni, azok többletköltségének szükségessége nem tehető vitássá, azt a tanúk nyilatkozata is alátámasztotta, az I-II. rendű felperesek tehát eleget tettek bizonyítási kötelezettségüknek. Az összecszerűség kérdése mérlegelésre tartozik, az I-II. rendű felperesek által ezen a címen előterjesztett kárigény az általános élettapasztalat szerint nem eltúlzott.

Az I-II. rendű felperesek helytállóan hivatkoztak fellebbezésükben arra, hogy a háztartási kisegítés, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, ruhakopás, rehabilitáció költsége, rehabilitációra történő közlekedés költsége, valamint a rehabilitációra történő kíséret költsége iránti kereset tekintetében az általános kártérítésnek a régi Ptk. 359. § (1) bekezdésében írt feltételei nem állnak fenn. Az előzőekben kifejtettek szerint a többletköltségekre vonatkozó fellelhető, valamint az általános élettapasztalatnak megfelelő adatok alapján elbírálható volt, hogy a keresetben megjelölt kártérítés iránti kereset alapos. Ehhez mérten az elsőfokú bíróságnak nem volt alapja arra, hogy a pontosan megjelölt kárösszegeket az általános kártérítés szabályai szerint egész összegekre kerekítse.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az I-II. rendű felpereseket háztartási kisegítés, többlet humán-erő ráfordítás címen megillető 2.900.000 forint kártérítés összegét 2.980.267 forintra, a havi járadék összegét 30.000 forintról 36.326 forintra; gyógyszer, gyógyhatású készítmény költsége címen megillető havi járadék összegét 2.000 forintról 2.553 forintra, a ruhakopás költsége címen megillető havi járadék összegét 7.000 forintról 7.250 forintra; rehabilitáció költsége címen megillető kártérítés összegét 3.000.000 forintról 3.192.000 forintra; rehabilitációra történő közlekedés címen megillető 600.000 forint kártérítés összegét 640.613 forintra, a havi járadék összegét 2.000 forintról 2.646 forintra; míg a rehabilitációra történő kíséret címen megillető 1.000.000 forint kártérítés összegét 1.085.836 forintra, a havi járadék összegét 19.000 forintról 19.056 forintra emelte fel.

Az I-IV. rendű felperesek a megváltoztató rendelkezés következtében túlnyomórészt pernyertesek lettek, az általuk kártérítés címen követelt eredeti összeg nem volt nyilvánvalóan túlzottnak tekinthető, ezért a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazásával a Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperest a terhére megállapított marasztalási összeghez igazodó, az I-IV. rendű felperesek jogi képviselője munkadíjából álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a végzett munkával arányosan megállapított elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

Az I-IV. rendű felperesek fellebbezése túlnyomó részben eredményre vezetett, ezért az I. rendű alperes - tekintetbe véve a sikertelen fellebbezését is - köteles a másodfokú eljárásban is irányadó régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-IV. rendű felperesek részére jogi képviseletük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség

megfizetésére.

Az I-IV. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége és az I. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2019. február 15.

. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró